

ŠTĚRBŮV BETONÁŘSKÝ SLOVNÍK

Milan Senko

Česká betonářská společnost (ČBS) a Svaz výrobců betonu ČR (SVB ČR) uvedli začátkem roku 2013 společně do provozu novou webovou aplikaci – technický čtyřjazyčný slovník zaměřený na betonové stavitelství. Slovník je dostupný na adrese www.condict.eu (concrete dictionary) pro zájemce zdarma.

Jazykový základ slovníku vychází z dlouhodobé práce Ing. Alaina Štěrbvy, jenž ho původně vytvářel pro svou potřebu. Během let se dílo rozrostlo, a byla by škoda neuplatnit ho v širším měřítku. Proto ČBS a SVB ČR společně slovník odkoupili s úmyslem jeho poskytnutí k užívání široké veřejnosti.

V souvislosti s postupující integrací evropských států vystupuje do popředí základní smysl slovníku – zpřístupnit porozumění zahraniční literatuře. V ČR je přijato mnoho z evropské technické normalizace a tyto normy stanovují obvykle i terminologii. Slovník obsahuje jak termíny uvedené v evropských technických normách, celou řadu víceslovných výrazů a běžně užívané zkratky. Bude z něho těžit jak odborník stavař, který technicky, prakticky či vědecky ovládá potřebnou terminologii, tak i jazykový odborník.

POPIS SLOVNÍKU

Slovník, v současné podobě, umožňuje překládat výrazy mezi čtyřmi jazyky (obr. 1), angličtinou, francouzštinou, němčinou a češtinou, a pro každý z nich má přes deset tisíc hesel. Význam angličtiny netřeba připomínat, jsou v ní už nyní dostupné i mnohé čínské publikace. Němčina je pro Česko důležitá nejen pro cennost německých, rakouských a švýcarských publikací, ale také proto, že v našem stavebnictví působí mnoho německých a rakouských společností. Francouzský jazyk není zastoupen pouze pro historický význam Francie pro betonové stavitelství, důležité je i zpřístupnění textů francouzsky publikujících autorů ze Švýcarska, Kanady, Belgie a Francie.

Hesla slovníku jsou rozříděna do desítky oborů a několika dalších podoborů se samostatným vyhledáváním. Slovník je zaměřen především na stavebnictví, zvláště betonové, na technologii betonu (včetně trvanlivosti a odolnosti proti vlivům prostředí), a tím i na složky betonu a malt (cement, ka-

menivo, přísady, příměsi) a vyztužování (ocel, předpětí, vlákna).

Pro širší navazující problematiku slovník obsahuje i další výrazy ze stavebnictví a architektury (hlavně pojmy ve vztahu k objektům a jejich konstrukčním částem), z navazujících vědních oborů (např. statiky, dynamiky, tepelné techniky, akustiky, matematiky včetně statistiky, chemie) a příbuzných technických oborů (např. technických materiálů, strojírenství a dopravy). V pojmech je zahrnut výzkum a vývoj, projektování, provádění a kontrola kvality (zkušební činnost, hodnocení shody).

Pro návaznost na hospodářský a společenský život obsahuje slovník výrazy z oblasti ekonomiky (např. organizace, organizační jednotky, hospodárnost, právo a úřední záležitosti) a životního prostředí (např. udržitelný rozvoj, spotřeba primární energie, zdraví a bezpečnost). Dílo je doplněno i o některé obecné pojmy používané v odborné literatuře.

K mnoha heslům slovníku jsou uvedeny jazykové zdroje překladu a příležitostně i webový odkaz vedoucí na stránky s výkladem náležitého výrazu. Webová aplikace podporuje intuitivní ovládání. Vyhledávání hesel našeptává, tj. nabízí výrazy stejného tvaru jako uživatelem zadávané slovo, popř. jeho část. Zajímavá je možnost zobrazení překladu pojmu ve dvou až třech jazycích současně. Počítá se i s možností rozšíření slovníku o další jazyky.

ZÁVĚR

ČBS a SVB ČR děkují tvůrci slovníku Ing. Alainu Štěrbovi za jeho vytvoření, ale i za četné rady, připomínky a aktivní spoluúčast při výrobě výsledné webové aplikace. Věříme, že slovník bude pro zájemce užitečným nástrojem usnadňujícím práci s cizojazyčným textem.

Milan Senko
Svaz výrobců betonu ČR
e-mail: milan.senko@svb.cz

Obr. 1 „Okno“ čtyřjazyčného Štěrbova betonářského slovníku s vysvětlivkami

ŠTĚRBA'S CONCRETE DICTIONARY

Milan Senko

At the beginning of 2013, the Czech concrete society (ČBS) and the Concrete producers organization Czech Republic (SVB ČR) together launched a new web application – four languages technical dictionary with special focus on concrete construction. The dictionary is available on www.condict.eu (**concrete dictionary**) free of charge.

The language of the dictionary is based on long term work of Mr. Alain Štěrba, who – at the beginning – was creating this for his own needs. During the years the work had grown to a much bigger extent and it was realized that it would be a shame if it was not made open to other users as well. Therefore ČBS and SVB ČR have together bought the dictionary with the intent to make it available to wide public.

The developing integration of European countries brings to the forefront the basic function of such a dictionary – to understand and comprehend foreign expert literature. In the CR we have adopted a lot of European technical standards and these standards also set the “international” terminology. The dictionary includes primarily this vocabulary of European technical standards, a whole number of multi-word expressions and commonly used abbreviations. The dictionary intends to bring main benefits to not only experts in engineering – civil engineers who know the necessary technical, practical or scientific vocabulary, but also to language experts.

DESCRIPTION OF THE DICTIONARY

The dictionary in its current form enables to translate expressions from and into four languages (fig.1), English, French, German and Czech; for each language it contains over 10,000 entries. It is not necessary to mention the importance of English, even many Chinese works are now available in English. German is important for the Czech Republic not only for the value of German, Austrian and Swiss information but also because a number of German and Austrian companies are active on the Czech construction market. French is included not only for its historical importance for concrete construction industry but because it helps to understand works of the French speaking authors from Switzerland, Canada, Belgium and of course France.

The entries are classified into branches with several sub-

branches that allow individual retrieval. The dictionary focuses on civil engineering, especially concrete, concrete technology (incl. sustainability and environmental resistance), consequently on concrete components and mortars (cement, aggregate, admixtures, additives) and reinforcements (steel, prestressing, fibres).

This wide field consequently requires more vocabulary from construction, architecture (especially expressions related to objects and their construction parts), connected scientific fields (statics, dynamics, thermal technics, acoustics, mathematics, incl. statistics and chemistry) and related technical fields (materials, machinery and transportation). It includes also vocabulary related to research and development, design and quality control (testing, conformity assessment).

As this expert field is closely connected to economical and social field, the dictionary also includes expressions from these areas – economy (e.g. organization, organizational units, economy, law and administration) and environment (e.g. sustainability, primary energy consumption, health and safety). The whole work includes also some general expressions used in specialized literature.

Many entries include sources and sometimes also a link to websites with explanation of the respective expression. The web application command is intuitive. It uses autosuggest, i.e. offers expressions of the sought word. The most interesting feature is the possibility to view the sought word in two or three languages simultaneously. We also count on expanding the dictionary and including other languages.

CONCLUSION

The ČBS and SVB ČR would like to thank the author, Mr. Alain Štěrba, for his work and his extensive advice, comments and input, and his valuable cooperation during processing. We believe that the dictionary will be a useful tool for its users and will facilitates their jobs including texts in foreign languages.

Milan Senko
 Svaz výrobců betonu ČR
 e-mail: milan.senko@svb.cz

Fig. 1 “Print screen” of the four-language Štěrba’s concrete dictionary with explanations

